

Informace pro podávání oznámení podle směrnice EU 2019/1937 o ochraně osob, které oznamují porušení práva Unie (WHISTLEBLOWING)

Co znamená ochrana oznamovatele a jak je definována?

Ochrana oznamovatelů je s účinností od 17.12.2021 poskytována na základě Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2019/1937 o ochraně osob, které oznamují porušení úprava Unie (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX:32019L1937>) (dále jen "směrnice"). Tato Směrnice rámcově vymezuje také oblasti, s nimiž oznamované protiprávní jednání musí souviset. Přepokládá se, že Parlamentu ČR bude předložen návrh zákona, který ochranu oznamovatelů detailněji vymezí.

Podle směrnice se oznamování protiprávního jednání musí týkat porušení práva Unie ve vymezeném výčtu oblastí:

- zadávání veřejných zakázek;
- finanční služby, produkty a trhy a předcházení praní peněz a financování terorismu;
- bezpečnost a soulad výrobků s předpisy;
- bezpečnost dopravy;
- ochrana životního prostředí;
- radiační ochrana a jaderná bezpečnost;
- bezpečnost potravin a krmiv, zdraví a dobré životní podmínky zvířat;
- veřejné zdraví;
- ochrana spotřebitele;
- ochrana soukromí a osobních údajů a bezpečnost sítí a informačních systémů.

Kdo je oznamovatel?

Za oznamovatele se považují osoby, které získaly informace pro podání oznámení v rámci svého pracovněprávního vztahu, osoby samostatně výdělečně činné, společníci, osoby ve statutárních, řídicích nebo dozorčích orgánech, dobrovolníci, stážisté a osoby vykonávající činnost na základě smlouvy o poskytování dodávek, služeb, stavebních prací nebo jiné obdobné smlouvy.

Ochrana se vztahuje rovněž na oznamovatele, kteří se o takovou činnost teprve ucházejí nebo ucházeli. Chráněny jsou i osoby, které jsou ve vztahu k oznamovatelům osobami blízkými, osoby, které oznámení umožnily nebo usnadnily a dále osoby, které jsou s oznamovatelem nějakým způsobem spojeny v pracovním kontextu. V tomto směru tedy návrh zákona o ochraně oznamovatelů ochranu oproti Směrnici nijak nerozšiřuje.

Jakými způsoby lze oznámení provést?

Společnost Osmá správa majetku a služeb, a.s. jako společnost vlastněná Úřadem městská část Praha 8 používá **vnitřní oznamovací systém** (dále jen „VOS“) a plní další úkoly vyplývající ze směrnice.

Oznámení podle směrnice lze podat jak prostřednictvím VOS, nebo prostřednictvím externího oznamovacího systému (dále jen „EOS“) vedeného Ministerstvem spravedlnosti (Oznamovatel – Ministerstvo spravedlnosti (justice.cz)).

Práva a povinnosti oznamovatele

Oznamovatel by měl jednat ve veřejném zájmu a v dobré víře, že jím podávané oznámení se opírá o věrohodná fakta a skutečnosti. Ochrana před odvetnými opatřeními nenáleží oznamovateli, který učinil oznámení, aniž by měl oprávněné důvody se domnívat, že se oznámení zakládá na pravdivých informacích.

Oznamovatel požívá ochranu identity, přístup k jeho oznámení a údajům je umožněn pouze speciálně pověřeným zaměstnancům, tzv. **příslušným osobám**, které mají povinnost vždy chránit identitu oznamovatele. Totožnost oznamující osoby nesmí být sdělena bez jejího výslovného souhlasu nikomu dalšímu. Povinnost zachovávat důvěrnost se netýká pouze totožnosti oznamující osoby, ale vztahuje se i na jakékoli další informace, z nichž by bylo možné přímo či nepřímo určit její identitu.

Příslušná osoba ve smyslu zákona č. 171/2023 Sb., o ochraně oznamovatelů (dále jen „ZoOO“)

- a. přijímá a posuzuje důvodnost oznámení podaného prostřednictvím vnitřního oznamovacího systému;
- b. navrhuje povinné osobě opatření k nápravě nebo předejití protiprávnímu stavu v návaznosti na podané oznámení, ledaže by tímto postupem mohlo dojít k prozrazení totožnosti oznamovatele nebo osoby podle § 4 odst. 2 písm. a) až h) ZoOO,;
- c. plní pokyny povinné osoby, ledaže ohrožují nebo maří výkon její činnosti podle ZoOO;
- d. postupuje při výkonu své činnosti podle ZoOO nestranně;
- e. zachovává mlčenlivost o skutečnostech, o kterých se dozvěděla při výkonu své činnosti podle ZoOO, a to i po ukončení výkonu této činnosti, pokud ZoOO nestanoví jinak.

Příslušnou osobou, která je OSMS pověřena přijímáním a posuzováním oznámení, navrhováním opatření k nápravě nebo předejití protiprávnímu stavu, komunikací a poskytováním zpětné vazby oznamovateli, je **Mgr. Kateřina Hrazánková**.

Způsoby oznámení podané prostřednictvím VOS

Informace o porušení mohou oznamovatelé podávat, a to i anonymně, prostřednictvím:

- a. e-mailu: vos@osms.cz;
- b. formuláře umístěného na webových stránkách: <https://www.osms.cz/vnitri-oznamovací-system.html>;
- c. v listinné podobě vhozením do schránky s označením „oznámení protiprávního jednání“ umístěné ve vstupní hale budovy č.p. 625 na adrese Nekvasilova 2, 186 00 Praha 8 nebo zaslané na adresu Osmá správa majetku a služeb a.s., Nekvasilova 625/2, 186 00 Praha 8 (prosíme obálku označit „NEOTEVÍRAT – whistleblowing“).

Jaký je postup po přijetí oznámení?

Oznamovatel musí být vyrozuměn do 7 kalendářních dnů o přijetí oznámení.

Podle § 12 odst. 1 ZoOO příslušná osoba vyrozumí oznamovatele o přijetí oznámení do 7 dnů, ledaže

- oznamovatel výslovně požádal příslušnou osobu, aby ho o přijetí oznámení nevyrozumívala, nebo
- je zřejmé, že vyrozuměním o přijetí oznámení by došlo k prozrazení totožnosti oznamovatele jiné osobě.

Oznamovatel bude vyrozuměn nejpozději do 3 měsíců od zaslání potvrzení o přijetí oznámení, o výsledku šetření a o plánovaných či přijatých opatřeních.

Podle § 12 odst. 3 ZoOO příslušná osoba **posoudí důvodnost oznámení** a písemně vyrozumí oznamovatele o výsledcích posouzení do 30 dnů ode dne přijetí oznámení. V případech skutkově nebo právně složitých lze tuto lhůtu prodloužit až o 30 dnů, nejvýše však dvakrát. O prodloužení lhůty a důvodech pro její prodloužení příslušná osoba oznamovatele písemně vyrozumí před jejím uplynutím.

Příslušná osoba rovněž oznamovateli oznámí, že se nejednalo oznámení ve smyslu směrnice.

Podle § 12 odst. 4 ZoOO zjistí-li příslušná osoba při posuzování důvodnosti oznámení, že **nejde o oznámení podle ZoOO**, bez zbytečného odkladu o tom písemně vyrozumí oznamovatele.

Podle § 12 odst. 5 ZoOO **je-li oznámení vyhodnoceno jako důvodné**, příslušná osoba povinné osobě navrhne opatření k předejití nebo nápravě protiprávního stavu. Je-li oznámení podáno u příslušné osoby povinné osoby, pro kterou oznamovatel nevykonává práci nebo jinou obdobnou činnost, navrhuje příslušná osoba nápravná opatření osobě, pro kterou oznamovatel vykonává práci nebo jinou obdobnou činnost, nevylučuje-li to povaha věci. Nepřijme-li povinná osoba opatření navržené příslušnou osobou, přijme k předejití nebo nápravě protiprávního stavu jiné vhodné opatření; to neplatí, jde-li o opatření navržené jiné osobě než povinné osobě, která tuto příslušnou osobu určila. O přijatém opatření povinná osoba neprodleně vyrozumí příslušnou osobu, která o něm bez zbytečného odkladu písemně vyrozumí oznamovatele.

Podle § 12 odst. 6 ZoOO **není-li oznámení vyhodnoceno jako důvodné**, příslušná osoba bez zbytečného odkladu písemně vyrozumí oznamovatele o tom, že na základě skutečností uvedených v oznámení a z okolností, které jí jsou známy, neshledala podezření ze spáchání protiprávního jednání, nebo shledala, že oznámení se zakládá na nepravdivých informacích, a poučí oznamovatele o právu podat oznámení u orgánu veřejné moci.

Oznamovatel nebude vyrozuměn v případech, kdy příslušná osoba neměla k dispozici kontaktní údaje oznamovatele, nebo pokud bylo oznámení podáno ústně.

Externí kanál pro oznámení (EOS):

Externí kanál pro oznámení představuje Ministerstvo spravedlnosti ČR. Více informací je uvedeno na webové stránce oznamovatel.justice.cz.

Oznamovatel bude vyrozuměn o přijetí oznámení ve lhůtě 7 dnů od jeho podání (pokud oznamovatel výslovně nepožádá, aby o přijetí oznámení vyrozuměn nebyl, nebo je zřejmé, že vyrozuměním by došlo k prozrazení totožnosti oznamovatele).

Rovněž bude vyrozuměn o výsledcích posouzení oznámení nejpozději do 3 měsíců od potvrzení přijetí oznámení. Více informací je případně k dispozici na této stránce [Informace pro oznamovatele – Oznamovatel \(justice.cz\)](http://Informace pro oznamovatele – Oznamovatel (justice.cz)).

Upozornění:

Pokud oznamovatel podá oznámení prostřednictvím jiných komunikačních kanálů a jiným způsobem, než je shora uvedeno, např. prostřednictvím datové schránky nebo písemně bez správného uvedení adresy a označení obálky, nelze zaručit ochranu totožnosti oznamovatele a informací uvedených v oznámení v souladu se Směrnicí a ZoOO.

Oznámení lze učinit i anonymně, tedy bez uvedení jména, příjmení a kontaktních údajů – anonymního oznamovatele však nelze vyrozumět o přijetí oznámení a přijatých opatřeních.

Na ochranu podle Směrnice a ZoOO nemá nárok oznamovatel, který učiní oznámení vědomě nepravdivé. Oznamovatel by měl jednat ve veřejném zájmu a v dobré víře, že jím podávané oznámení se opírá o věrohodná fakta a skutečnosti.